

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nepriznanih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 30 Din. Člani občije J. U. U. plačajo list s članstvom. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. šek. rač. 11.753. Telefon 3112

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Sloga mora biti ideja in program za delo v udruženju in med narodom

Važna seja Glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. — Glavni odbor je položil polno temeljev za složno konstruktivno delo. — Načelno stališče JUU v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij. — Glavni odbor JUU pri gospodu prosvetnem ministru Štefanu Čiricu. — Tudi g. minister je naglasil potrebo sloge za stan in narod

Dne 28. decembra 1934. je pričelo zasedanje glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v Beogradu. Že 27. decembra so se zbrali zastopniki učiteljstva iz vseh delov države v Beogradu tako, da je bil na seji zastopan polnoštevilno izvršni in nadzorni odbor ter zastopniki vseh banovinskih sekcij Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, ki so člani glavnega odbora. Točno ob 9. uri je otvoril predsednik Jugoslovenskega učiteljskega udruženja Ivan Dimnik sejo glavnega odbora s sledečim nagovorom:

Spoštovani člani glavnega odbora Jugosl. učit. udruženja, cenjene tovarišice in dragi tovariši!

V času od zadnje seje glavnega odbora JUU do danes je zadel naš narod in državo težka nesreča. Izgubili smo prvega od sinov jugoslovenskega naroda, očeta naše ljubljene države, izgubili smo svojega kralja, ki nam je bil več kot kralj, ker so nas vezale z njim tesnejše vezi — duhovnega in čustvenega življenja. Zato smo tem globlje občutili težki udarec, ki nas je zadel. Jugoslovensko učiteljsko udruženje je v oddolžitve in počastitev nesmrtnega velikega pokojnika storilo vse, da je bila ta oddolžitve in počastitev vredna. Njega in dostojna našega stanu.

Tudi danes, ko zborujemo prvič po tragičnem dogodku Vas pozivam, da se v počastitev spomina Nanj vglobimo v enominutnem molku v spomine Nanj in Njegova velika dela za jugoslovansko nacijo in državo.

SLAVA VITEŠKEMU KRALJU ALEKSANDRU I. ZEDINTELJU!

Istočasno nas je mogla z radostjo navdajati zavest, da je nasledil prestol velikega pokojnika Njegov prvorojenec, član slavnega doma Karađorđević Nj. Vel. kralj Peter II., ker vsi verujemo, da bo vršil delo tako, kot ga je zamislil Njegov oče in vzornik. Nanj prenašamo svojo globoko vdanost, ki smo jo gojili do velikega pokojnika — z izjavo, da pri izgraditvi in obrambi naše ljubljene domovine — Jugoslavije vedno lahko računa na Jugoslovensko učiteljsko udruženje in učiteljstvo, včlanjeno v njem.

Ob zasedbi prestola mu kličemo člani glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja:

ZIVEL NJ. VEL. KRALJ PETER II. — KRALJ JUGOSLAVIJE!

Spoštovani člani Glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja!

Dogodki niso dopuščali, da bi se razmere v našem Udruženju razvijale tako, da bi mogli podati danes jasno sliko stanja novih odborov naših edinic za bodočo triletno upravno dobo. Kljub temu je bila današnja seja nujno potrebna, ker moramo pregledati dosedanje delo, kakor tudi določiti program dela in bodočo smer našemu udruženju.

Letošnje upravno leto mora biti posvečeno v prvi vrsti notranji izgraditvi našega Udruženja in

PREPORODU UČITELJSKIH VRST,

ako hočemo postati sposobna in močna organizacija, ki bo lahko s lastno silo soodločala pri prosvetnih, šolskih in stanovskih problemih ter v tej smeri zahtevala pot našemu nacionalnemu in državnemu življenju.

Naša stremjenja bodo morala iti za tem, da dobimo kot stan

SAMOSTOJNE POGLEDE NA KULTURNO, SOCIALNA IN POLITIČNA VPRAŠANJA.

Iz tega razloga vidite, da je tudi program sedanjega zasedanja glavnega odbora JUU usmerjen predvsem na organizacijska vprašanja in probleme, do katerih moramo zavzeti svoje stališče, in v katerem pogledu je treba začrtati izvršnemu odboru delovni program. Za enkrat so šolska, prosvetna in ostala vprašanja le sekundarno zastopana, kolikor so zaradi nujnosti neodložljiva in moramo tudi do njih zavzeti svoje stališče in jih uvrstiti v bližnji delovni program.

S tega stališča morate tudi gledati vse točke, ki jih imate v podrobnem programu seje glavnega odbora t. j., da jih ne bomo reševali sedaj v detajlu temveč le v načelnih linijah, po katerih bo Izvršni odbor do prihodnje seje glavnega odbora izdelal podrobne projekte za končno sklepanje o poedinih vprašanjih.

Prosvetni minister g. Štefan Čiric je sprejel glavni odbor JUU.

(Poročilo glej na 2. strani.)

PSIHOLOŠKA BAZA NAŠIH STREMLJENJ

mora biti resolucija naše letošnje glavne skupščine: »Sloga«, kateri so dolžni dati pravo vsebino vsi člani glavnega odbora izvoljeni v duhu te resolucije na glavni skupščini, člani upravnih odborov vseh sekcij in upravni odbori vseh sreskih društev.

Resolucija sloge mora pomeniti za nas idejo, v katere vsebini morajo biti zapopadeni vsi atributi za zdravo in krepko družabno življenje učiteljskega stanu.

Ideja sloge mora predstavljati za nas dviganje zdravega optimizma v stanu in narodu. Malodušje nas pokopava, zato nam je treba dvigati vero v lastno moč, v lastno silo, v uspeh lastnih prizadevanj, in v uspehe lastnega strokovnega dela, v sposobnosti svojega stanu. Zdrav optimizem pa je treba širiti tudi med narod, dvigniti je treba vero v državo, v njeno moč in sposobnosti s poudarkom, da lahko nudi s svojimi prirodnimi bogastvi narodu vse blagostanje. S pesimizmom ne bomo ozdravili, kar je nezdravega in kar ni v redu.

SLOGA JE ZA NAS — PROGRAM!

Sloga pomeni za nas program, da hočemo na tej osnovi združiti vse zdrave sile svojega stanu v konstruktivnem delu za dobrobit stanu, naroda in države.

Sloga pomeni za nas program notranjega učiteljskega preporoda, za povzdigo moralnih vrednot članstva in za utrditev učiteljske etike: spoštovanja resnice, pravičnosti in poštenosti, katere vrednote mora vsak član širiti tudi na zunaj in zahtevati njih uveljavljenje v javnem življenju, pri reševanju javnih vprašanj.

Sloga pomeni za nas program in podlago za poglobitev pravega tovarištva, ki mora zavladati v naših vrstah. Toda to tovarištvo mora poznati svoje meje pri spoštovanju službenega in starostnega razmerja.

Sloga je za nas program za utrjevanje vsestranske strpnosti, dviganje službene in stanovske morale in čiščenje v lastnih vrstah.

Sloga je za nas program, ki vsebuje nalogo najširše in najgloblje akcije vzgoje članstva.

Sloga pomeni za nas program notranje konsolidacije našega stanu in našega Udruženja, utrditve potrebne stanovske discipline in reda v našem stanu in Udruženju.

Sloga pomeni za nas program dviganja ugleda učiteljskega stanu vsepovsod in ob vsaki priliki, ki narekuje istočasno čuvanje ugleda našega Udruženja, šole in prosvetnega dela.

Sloga pa ni samo naš notranji stanovski marveč tudi širši program in problem, ki sega

v naše odnose do naroda in države, pri delu izven naših ožjih stanovskih vrst.

Sloga je za nas tudi ideja in program, ki začrtuje smer našega udejstvovanja med narodom. Sloga nam narekuje, da ne pozabimo nikdar, da smo učitelji vsega in ne le enega dela naroda, da moramo ostati stan, ki bo vedno spajal ne pa razdvajal narod in da moramo vedno deliti usodo s svojim narodom. Le na tem principu nam bo mogoče poglobljati vse temelje, ki bodo spajali in utrjevali šolo in prosveto v narodu; le na tej osnovi nam bo mogoče oblikovati dušo in srce vseh delov naroda ter v vseh slojih naroda dvigati kulturno, nacionalno in državljansko zavest.

Sloga je za nas tudi programatična smer našega nacionalizma in patriotizma.

Sloga je za nas program in baza pri našem nacionalnem udejstvovanju, katero ne bazira samo v spontanem čustvovanju, navdušenju in vnajem izrazu, temveč temelji v nacionalnem ustvarjanju in delu, ki je vedno v najtesnejši zvezi s potrebami in interesi naroda in države.

Sloga je za nas nacionalni program, ki ne dopušča jemati nacionalizem v zakup in ga odrekati drugim, temveč smatra za nacionalno predvsem pozitivno delo, ki gradi našo narodovo in državno notranjost, a brezkompromisno odklanja nacionalizem, ki ne bazira na etičnih temeljih in na nesporni poštenosti.

POLITIKA NAŠEGA UDRUŽENJA

mora biti iz tega razloga politika ustvarjanja zavesti zadovoljstva med učiteljstvom; politika našega Udruženja mora iti za ustvarjanjem zavesti pravičnosti med učiteljstvom, nacionalna politika našega Udruženja mora bazirati samo na zdravih nacionalnih etičnih osnovah t. j. na zavesti pravne in socialne pravičnosti pri reševanju vsakega vprašanja.

Udruženje mora smatrati vsak nacionalizem, kateri je grajen na brutalni sili, na rušenju socialne in pravne pravičnosti, ki bazira na nesocialnih in nepravilnih primerih, kot nezdrav nacionalizem na katerega ni mogoče graditi zdrave šolske in prosvetne politike potom učiteljstva.

Politika našega Udruženja mora stremeti proč od nacionalnega sumničanja in ovajanja, ki je negativno, destruktivno in moralno škodljivo delo, h konstruktivnemu, pozitivnemu nacionalizmu — nacionalnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega ustvarjanja.

Politika našega Udruženja mora stremeti za tem, da pridejo pošten ljudje na vsa odločujoča mesta. Dvigniti je treba v vsakem področju čut odgovornosti pri strokovnem delu.

Končno mora politika našega Udruženja stremeti za ustvarjanjem čim jačjih ekonomskih temeljev amega Udruženja ter okrepitevijo vseh stanovskih ekonomsko-socialnih ustanov, da bodo sposobne priskočiti po potrebi v pomoč vsakemu članu JUU.

Poleg notranjih organizacijskih problemov našega Udruženja moramo posvetiti na sedanjem zasedanju glavnega odbora JUU največjo pažnjo tudi načelnemu stališču do

PERSONALNE PROSVETNE POLITIKE.

To je ena najbolj bolečih ran ne samo našega Udruženja, temveč tudi prosvetne uprave, kateri dela mnogo preglavic. To stanje je v mnogem krivo, da ne moremo priti do reševanja ostalih prosvetnih problemov.

Iz tega razloga smatra Udruženje za svojo dolžnost, da aktivno sodeluje pri reševanju tega vprašanja ter s svoje strani in v svojem delokrogu podvzame vse korake, da stanje v tem pogledu izboljša tudi s svojo privatno inicijativo.

VPLIV UDRUŽENJA

na reševanje stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanj je mnogo odvisen od ureditve vseh gornjih vprašanj in od utrditve sloge v lastnih vrstah.

Le, ako se bomo kot stan zavedali svoje odgovornosti, tako glede stanovskega, kakor glede šolskega in javnega dela, ako bomo razčistili potrebna vprašanja v svojih vrstah, bomo lahko dosegli dovolj močan vpliv pri reševanju stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanj.

Tedaj bomo lahko zahtevali večje upoštevanje svojega stanovskega in strokovnega mnenja pri reševanju šolskih in prosvetnih problemov.

Tedaj bomo s polno pravico zastopali zahtevo, da so predvsem zdravi stanovi sposobni in edini poklicani strokovno pravilno in po zdravih vidikih usmeriti aktualna strokovna vprašanja, ki danes trpe in ne napredujejo zaradi lajških, izvenstrokovnih vplivov.

Tedaj bomo lahko s polno silo izrazili svojo zahtevo, da se uveljavi princip večjega zastopstva učiteljstva in upoštevanja strokovnega mnenja in vseh javnih zastopih, od občine, preko vseh banovinskih zastopstev, do najvišjega narodnega zastopstva v državi — narodnega predstavništva.

S tega vidika, tovariši člani glavnega odbora moramo gledati tudi na

RUSILCE SLOGE,

ki se pojavljajo iz beograjske učiteljske ulice. Čast in spoštovanje večini beograjskega učiteljstva, čast in spoštovanje oficijelnemu zastopstvu beograjske sekcije in sreskih društev Beograda, Zemuna in Pančeva, ki trdno stojijo na braniku sloge, pronikle iz letošnje glavne skupščine, kot izraz razpoloženja ogromne večine učiteljstva v državi.

Nikakor pa ne moremo razumeti onih, ki rušijo to slogo, še preden so se mogli uveriti o delu, ki ga vrše novi odbori, še bolj smo razočarani nad argumenti s katerimi opravičujejo svoje početje.

Tudi v tem pogledu, bodete morali člani glavnega odbora, dati direktive Izvršnemu odboru in bodete morali povedati svoje mišljenje, ki ga bodete zastopali napram članstvu.

Istočasno moram izjaviti, da nam je vsaka stvarna, načelna in poštena opozicija dobrodošla in bomo radi upoštevali njene upravičene ugovore predložene potom organizacijskih edinic, ker hočemo tudi v tem pogledu spoštovati stanovsko demokracijo.

Stališče JUU v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij

(Soglasno sprejeto na seji Glavnega odbora JUU v Beogradu 28. XII. 1934.)

I.

INTERVENCIJE JUU.

1. Intervencijo in posredovanje Udruženja lahko zahteva članstvo le v tem primeru, ako ima zadeva zvezo s stanom, šolo ali prosveto, odnosno z organizacijo in cilji, ki jih ta po pravih zasleduje.

Za zadeve čisto privatnega značaja se ne more zahtevati intervencije organizacije in njenih funkcionarjev.

II.

NAMEŠČANJA IN PREMEŠČANJA.

2. Nameščenja in premeščenja moramo smatrati za zadevo prosvetnih oblastev in se organizacija ne vmešava v nje, izvzemši načelnih in zaščitnih primerov, ki se posebej določijo. Organizacija intervenira pri oblastu le za primere, s katerimi smatra, da bi bila ogrožena in kršena načelna stališča glede nameščanj in premeščanj učiteljstva. V komisijah za namestive in premetive JUU se

daj nima svojega zastopnika — toda hoče delovati na to, da ga dobi v banovinski in centralni komisiji.

Vse organizacijske edince so dolžne pri članstvu pobijati pogrešeno mnenje, da je Udruženje biro (posredovalnica) za učiteljske službe, in da je edina naloga Udruženja pomagati članstvu v pogledu službe in premetitve.

3. Posredovanje političnih strank in osebnosti ter vplivnih upravnih osebnosti za namestive in premetive učiteljstva bo organizacija načeloma odklanjala. V to svrhu morajo vse organizacijske edince v svojem delokrogu vzgajati članstvo ter z danimi sredstvi in sklepi zatirati pri članstvu uporabo takih posredovanj.

Udruženje se bo obračalo do političnih strank in oseb izven učiteljskih vrst samo v načelnih vprašanjih.

Vsaka prošnja učiteljstva samega in obračanje do neučiteljskih osebnosti in korporacij, da se one vmešajo in posredujejo v